

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
ג' סיון תשס"ט

פרשה:
יום ב' דחג השבועות

כותרת:
"נעשה ונשמע" עוד לפני שיודעים על מה מדובר

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

יום ב' דחג השבועות **"נעשה ונשמע" עוד לפני שיודעים על מה מדובר**

מדי פעם אנו שומעים את הנשיא אובאמה נושא דברים בקשר למצב בישראל. לעתים הוא משמיע דברים חזקים בעד ישראל. לעתים לאו דוקא.

בקהילה היהודית בארצות הברית דנים כל העת, האם הוא אכן מתכוון באמת למה שהוא אומר או שהדברים נאמרים מן השפה ולחוץ. נכון שהוא אומר דברים טובים, אבל השאלה היא האם זו באמת השקפתו ותפיסת עולמו האמיתית, האם הוא באמת חושב כך, והאם הוא אכן נוהג כך בפועל.

במידה מסוימת זה נראה כמו שאנו בודקים אדם שרוצה להתגייר. ההלכה לומדת את הלכות גירות מחג השבועות; כשעם ישראל יצא ממצרים – הוא עבר גיור, כל העם ביחד, וכמו שהרמב"ם (הלכות איסורי"ב י"ג, א) כותב: "בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית במילה וטבילה וקרבת".

כשעם ישראל רצה לכרות ברית עם הקב"ה כדי להפוך לעם הנבחר ולהבדל מכל שאר אומות העולם, היה עליו לעבור תהליך של גיור. "מילה היתה במצרים . . . מל אותם משה רבינו, שכולם ביטלו ברית מילה במצרים חוץ משבט לוי". מצות ברית מילה ניתנה לאברהם אבינו הרבה לפני מתן תורה, אבל במצרים קיימו אותה רק בני שבט לוי, בעוד שרוב העם לא עשה ברית מילה. ולכן כאשר הקריבו את קרבן פסח, משה מל את כל מי שרצה לאכול מן הקרבן, שהרי כתוב "כל ערל לא יאכל בו". אנו יכולים לתאר לעצמנו מה הלך שם יום לפני שיצאו ממצרים, המוהלים היו מאוד עסוקים, לא פלא שבדרך כולם התלוננו.

לאחר מכן, כאשר הם הגיעו כבר להר סיני בר"ח סיון, הקב"ה ערך להם סידרה שלמה של הכנות לקבלת התורה. אחד הדברים עליהם הם הצטוו אז, שכל איש ישראל היה צריך לטבול במים ולטהר את עצמו לפני מתן תורה, וכמו שהרמב"ם ממשיך שם "וטבילה היתה קודם מתן תורה". והדבר השלישי היה שהם הקריבו קרבנות, ומזה לומדים את תהליך הגירות בישראל.

את אותו תהליך אנו נוהגים בגר שבא להתגייר הרמב"ם בהלכות איסורי ביאה (י"ג, ד) כותב בקשר לגירות "כשירצה הגוי להכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה צריך מילה טבילה והרצאת קרבן".

כשגוי רוצה להתגייר ולקבל עליו את עול התורה, הוא צריך לעשות שלשה דברים, [א] אם הוא גבר עליו לעשות ברית מילה, קצת כואב אבל לא נורא. [ב] הוא צריך לטבול במקוה בפני בית-דין של שלשה רבנים אורטודוקסים ובזה גבר ואשה שוים. [ג] בזמן שבית המקדש היה קיים – היה עליו להביא קרבן. קיצורו של דבר: גר עובר את התהליך שעבר עם ישראל קודם מתן תורה.

אבל הדבר החשוב ביותר שהתרחש בהר סיני זה שעם ישראל קיבלו עליהם עול תורה. כמו שאנו קוראים בסוף פרשת משפטים על מה שאירע לפני מתן תורה, שמשה רבינו לקח את "ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה

ונשמע". ואומר רש"י: "ספר הברית" – "מבראשית ועד מתן תורה ומצוות שנצטוו במרה". משה הודיע להם מקצת מצוות והם קבלו על עצמם לקיים בפועל את הכל.

והם הם הדברים שצריכים להיות אצל גר שבא להתגייר, כפי שהרמב"ם ממשיך ואומר: "המצוה הנכונה כשיבוא הגר או הגיורת להתגייר, בודקין אחריו שמא בגלל ממון שיטול או בשביל שררה שזכה לה או מפני הפחד בא להכנס לדת וכו'". כלומר, הגר צריך להתגייר בגלל שמקנת בו תחושת אהבה אל היהדות ולפיכך הוא רוצה לקיים את המצוות, ולא בגלל סיבה צדדית, תהיה אשר תהיה, לא בגלל נישואים, רצון להתעשר או בגלל פחד כלשהו.

בהיסטוריה היהודית כבר קרה שהיו גרים שהתגיירו בגלל שהם פחדו מעם ישראל. בתלמוד מסופר על תקופת סוף בית ראשון כשסנחריב מלך אשור כבש את העולם, היתה לו מדיניות להעביר כל שבט או עם ממקום אחד למקום שני, הוא הזיז עמים שלמים שנדדו ממדינה למדינה כדי שאף אחד מהם לא יוכל ביום מן הימים לטעון לבעלות על הקרקע. כשהוא כבש חלק מארץ ישראל הוא עשה את אותו הדבר; הוא הגלה את עשרת השבטים ובמקומם הוא הביא עם אחר, והם נקראים כותים-שומרונים, וכשהם באו לגור בארץ ישראל הם הותקפו באריות!

הם החליטו שהם הותקפו באריות בגלל שאלוקי היהודים רוצה בוודאי שהם יקבלו עליהם את דת ישראל, והם אכן התגיירו. אבל חכמי ישראל לא אהבו את התופעה הזאת, היות שהגיוור שלהם לא היה נעוץ בכך שהם גילו את היופי והעושר של היהדות, אלא מתוך אילוץ ובגלל פחד האריות, ולכן הם נקראים "גירי אריות". ואכן ההיסטוריה הוכיחה שהיות והם התגיירו

ממניעים של פחד ולא מתוך בחירה חופשית – הם לא באמת דבקו בדת ישראל אלא המשיכו לעבוד אלילים, ועם ישראל רק סבל מהם במשך דורות (יבמות כ"ד, ב).

לכן ההלכה אומרת שצריך לבדוק היטב שהגר אכן רוצה להתגייר בגלל שהוא רוצה להדבק בדת ישראל ולא ממניעים צדדיים אחרים, כי הרי כל הסיבה שמגיירים אותו היא רק משום שהוא רוצה לקבל על עצמו "עול תורה", ואם הוא עושה זאת בגלל סיבות אחרות, הרי ברגע שהסיבה הזאת תתבטל – יתכן שהוא יותר לא ירגיש מחויב לדת היהודית.

ומכל מקום, מסיים הרמב"ם ואומר, שאם לפועל ישנו "גר שלא בדקו אחריו או שלא הודיעוהו המצות ועונשן ומל וטבל . . הרי זה גר, אפילו נודע שבשביל דבר הוא מתגייר, הואיל ומל וטבל יצא מכלל הגוים . . ואפילו חזר ועבד עבודה זרה הרי הוא כישראל שקידושיו קידושין . . מאחר שטבל נעשה כישראל".

בסופו של דבר כל גר שעבר תהליך של גיור כשר, אפילו שהוא עשה זאת בגלל סיבות אחרות שהניעו אותו, לפועל הוא יהודי.

"נעשה ונשמע" – מה הפירוש של המילים האלו? עם ישראל התחייב לעשות כל מה שה' יאמר עוד לפני שהם ידעו על מה מדובר. אמנם היה להם מושג כלשהו על כמה מצוות, אבל לא יותר מזה, ובכל זאת הם אמרו ללא היסוס "נעשה ונשמע".

כמו אותו צדוקי שטען בפני רבא שעם ישראל הוא עם פזיז, אתם מקדימים את הפה לאוזניים, עוד לפני שאתם שומעים על מה מדובר – אתם כבר אומרים כן אנו נעשה את זה (שבת פ"ח, א).

ואת זה לומדים מחג השבועות. הקב"ה מצפה מאתנו בכל שנה ושנה שנאמר לו מחדש "נעשה ונשמע", מצפים מיהודי שתהיה לו מסירות לעם ישראל וליהדות. כשפונים אליו להצטרף לעשייה יהודית כלשהי, בתחום זה או אחר, הוא מיד מביע את הסכמתו והצטרפותו והוא מצהיר מיד "אני בפנים". רק אחר כך הוא מתחיל להתעניין ולשאול על הפרטים ועל מה מדובר.

אכן יש כמה אנשים כאלה בבית הכנסת, שכשאני פונה אליהם ומבקש לעשות משהו הם מיד מביעים את הסכמתם ואת תשובתם החיובית ורק לאחר מכן הם אומרים "בוא נשמע על מה התחייבתי".

את זה החיבנו כבר בהר סיני, זו גם הציפיה שלנו מהגר, ואת זה אנו מצפים גם מעצמנו. לא משנה על מה מדובר, זהו עסק שלי ואני צריך להיות חלק מזה.

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד